

Don Bosco

VLAANDEREN

nr. 6 | nov. - dec. 2018 | 122ste jaargang | tweemaandelijks tijdschrift voor de beweging rond Don Bosco | kantoor van afgifte: 3000 Leuven mail | P209042

“Geraak(t) in de maatschappij”

Hoofdredacteur

Brecht Nuyts

Redactieraad

Jos Claes
Adriaan De Cooman
Pascale Laevens
Simon Nongrum
Bram Reekmans
Jurgen Renders
Laurens Vanderbrugghen
Firmin Vanspauwen

Eindredactie en redactieadres

Sarah Verschelde
Don Bosco Media
Naamsesteenweg 37
3001 Heverlee
dbmedia@donbosco.be

Adreswijziging

Don Bosco Vlaanderen
Fr. Gaystraat 129
1150 Brussel
centrale.propaganda@donbosco.be

Verantwoordelijke uitgever

Wilfried Wambeke, provinciaal
Fr. Gaystraat 129
1150 Brussel
wilfried.wambeke@donbosco.be

Lay-out en druk

Drukkerij Van der Poorten nv
3010 Leuven
100% klimaatneutrale drukkerij

De bijdragen verschijnen onder de verantwoordelijkheid van de auteur.

Uw persoonlijke gegevens zijn voor u ter inzage. Ze worden nooit aan derden doorgegeven en dienen enkel voor de verzending van Don Bosco Vlaanderen.

In Vlaanderen: www.donbosco.be
www.kerknet.be/organisatie/zusters-van-don-bosco

In de wereld:
www.sdb.org
www.cgfmanet.org

Don Bosco Vlaanderen is een gratis blad. Giften zijn daarom steeds welkom op het onderstaande adres en rekeningnummer, met vermelding van 'Don Bosco Vlaanderen':
Don Bosco Centrale vzw
Fr. Gaystraat 129
1150 Brussel
Tel. 02 771 21 00
IBAN: BE27 4272 1008 4573
BIC: KREDBEBB

inhoud

3

Ingeblikt

4

Music For Life:
een druppel
op een dansbare
plaat?

6

Jamilène zoekt
straatkinderen
op in India

8

Opvoedingsproject:
krachtgericht &
structuurbiedend

9

Don Bosco:
"Kansen creëren
voor verloren
jongeren"

10

Vides onthaalt
Afrikaanse
vluchtelingen
in Sicilië

13

Op eigen tempo
groeien naar
een zelfstandig
leven

14

Koen Delft was
8 jaar internaats-
verantwoordelijke
op SDW

18

Kastanjes
ontbolsteren
in Rwanda

20

In de rust
vind ik
het gebed

21

3 vragen aan
Ben Van der Hasselt

22

Cultuur

23

In memoriam

24

Ruggespraak

God, even weerloos als wij mensen

Met Kerstmis vieren we dat God geboren wordt in een babylichaampje, even weerloos als wij mensen. Zelfs een zwartkijker zou de kleine Jezus toelachen en hem met heel veel liefde knuffelen. Niet om aan bepaalde leefregels te voldoen, maar spontaan en onbevangen. Het weerloze en kwetsbare kindje nodigde ongewild uit tot liefdevol omgaan met elkaar.

Wat geeft de liefdevolle blik van een klein wonder zo'n groots en heerlijk gevoel! Twee geweldige kijkers die je vertellen dat je oké bent, dat je goed bezig bent. Ze lachen je toe alsof ze je verzekeren dat jijzelf veilig bent bij hen. Die ogen, het zijn lichtpuntjes die hoop geven, je overtuigen dat er een weg is naar geluk. Moeilijke momenten, persoonlijke problemen en zelfs donkere dagen bestaan even niet meer. Zo groot kan die prille liefde zijn!

Vele mensen uit onze Don Boscofamilie kijken naar jongeren met zulke liefdevolle ogen. Samen vormen ze talrijke lichtpuntjes, lichtbakens van hoop en vreugde. In liefdadigheid, vrijwilligerswerk, opvoeding, onderwijs, gezinsondersteuning, jeugdhulp, pastorale zorg, vrijetijdsbestedingen en andere (inter)nationale projecten, zoeken en vinden ze, grijpen ze de kans om die goddelijke liefde tastbaar te maken. ○

Music For Life: een druppel op een dansbare plaat?

Binnenkort is het weer zover: De Warmste Week van Music For Life. Naar jaarlijkse gewoonte zullen drie presentatoren van Studio Brussel een week lang vanuit een buitenstudio, de kou trotserend, verzoekplaatjes draaien voor het goede doel. Stapels pannenkoeken en liters soep zullen worden verkocht ten voordele van kankeronderzoek, kansarme jongeren, dierenwelzijn, ontwikkelingssamenwerking, en tal van andere nobele doelen. Vlaanderen zal een week lang gehuld worden in een warme gloed van solidariteit. Ook voor verschillende Don Bosco-organisaties kun je plaatjes aanvragen of acties organiseren: VIA Don Bosco, De Takel, De Wip, CKG Don Bosco en Oeuvre Eric Meert. Maar brengt dit alles nu zoden aan de dijk? Is het niet louter een handige promostunt van Studio Brussel? Natuurlijk is het dat voor een deel, maar enige nuance lijkt me hier toch

aan de orde. Kritiek geven op een nobel initiatief als Music For Life ligt enerzijds gevoelig, maar kan langs de andere kant ook een gemakkelijk excuus zijn om zelf niet solidair te hoeven zijn met anderen en in onze luie zetel te blijven zitten.

“Zet die ploot af!”

Laten we even stilstaan bij twee vaak gehoorde kritieken op Music For Life. Ten eerste zou het een druppel op een hete plaat zijn. Neem nu armoedebestrijding. Armoede wordt gecreëerd door grote mechanismen als vrijhandel of inbeslagname van landbouwgronden. Met liefdadigheid los je dat probleem niet op. Het zou dan ook zinloos zijn om hier en daar wat mensen te helpen. Een tweede kritiek betreft de rol van de overheid. Politici komen tijdens de Warmste Week graag zwaaien met een grote cheque. Maar is het niet de verantwoordelijkheid van de overheid om een deftig beleid te ontwikkelen rond armoedebestrijding, ontwikkelingsamenwerking, dierenbescherming, of de integratie van migranten en vluchtelingen? Dergelijke problemen moeten niet opgelost worden met een koekenbak of een vrolijk plaatje, maar met een structureel beleid en een rechtvaardige begroting.

Beide kritieken zijn zeker terecht. Het is een illusie dat we met een sponsorloop of het verkopen van warme soep structurele problemen als armoede gaan oplossen. ▸

En uiteraard doet de overheid te weinig. VIA Don Bosco en andere ngo's pleiten er al jaren voor dat België 0,7 procent van zijn bruto binnenlands product besteedt aan ontwikkelingshulp. Maar nog steeds geraken we niet veel verder dan 0,4 procent. Dus ja, de overheid draagt een enorme verantwoordelijkheid. Maar mogen we alle verantwoordelijkheid bij de overheid leggen? Kunnen we zelf dan echt niets betekenen?

Pleidooi voor solidariteit

Natuurlijk kunnen we dat wel en hoeven we niet te wachten tot politici wakker schieten. We kunnen niet eigenhandig kansarmoede de wereld uithelpen of de vluchtelingen crisis oplossen. Jij en ik alleen zijn natuurlijk maar een druppel op een hete plaat. Maar samen kunnen we het verschil maken. Kaat Hermans beschreef dit treffend in *Mondiaal Nieuws (MO*)*: *"Solidaire acties zorgen niet per se voor structurele, fundamentele oplossingen, maar pretenderen dat ook niet te doen. Ze kunnen optreden als drukkingsmiddel, als hart onder de riem, als manier van aandacht trekken of gelijkgezinden verenigen. Als een druppel op een hete plaat, ja, maar evengoed als de eerste druppel van een stortbui aan (politieke en sociale) (re-)acties"*. Bovendien streven heel wat organisaties die je kunt steunen wel degelijk naar meer structurele en duurzame oplossingen, door lobbywerk naar de overheid, door

capaciteitsversterking van lokale bevolking in het Zuiden, door investeren in onderwijs, enzovoort. Eén pannenkoekenbak zal de wereld niet veranderen. Maar deze organisaties kunnen de steun van dit soort acties heel goed gebruiken om hun werking voort te zetten en hun impact te vergroten.

Dus ondanks het feit dat we kritisch moeten blijven voor acties als Music For Life, pleit ik toch voor een actieve solidariteit met mensen die toevallig op de verkeerde plek geboren zijn, of door pech of hun verleden minder kansen krijgen. Bij VIA Don Bosco vinden we het daarom belangrijk om naast projecten in Afrika en Latijns-Amerika, ook hier in België jongeren op te voeden tot kritische, solidaire en actieve wereldburgers die niet in hun luie zetel blijven zitten, maar actief bijdragen aan een betere wereld.

Voor mij een pannenkoek met suiker graag! ○

SAMEN straatkinderen opzoeken in India

Elk jaar organiseert SAMEN een groepsreis om jongeren te laten proeven van vrijwilligerswerk in Zuid-Amerika, Afrika of Azië. Dit jaar kwam ook India aan de beurt. Jamilène Ridderstaat, een 22-jarige studente pedagogiek, was één van de tien jongeren die samen met drie begeleiders naar het land van Mahatma Gandhi trok. Ze bezochten verschillende projecten met straatkinderen en straatjongeren, en maakten kennis met de Indische cultuur.

- ① Welkom in India. Een land rijk aan cultuur, pittig eten, mooie muziek, goede dansers en vriendelijke mensen.
- ② India is Nederland niet: heel warm weer, chaotisch verkeer, vrouwen dragen een sari en elke maaltijd is pikant. Vooral aan het eten moest ik wennen. Op deze foto ziet u een Biryani, een bekend Indisch gerecht, onze dagelijkse kost.
- ③ We zijn naar twee bekende steden geweest helemaal in het zuiden van India: Vijayawada en Chennai. In Vijayawada werden we warm onthaald met een dansvoorstelling en een vriendschapsarmband. Voor de camera poseren en foto's maken, vinden deze kinderen geweldig! Hier een foto van de kinderen van het project Chiguru.
- ④ Naast het dansen, spelen deze kinderen ook heel graag. We hebben een spelletjesmiddag georganiseerd: waterspelletjes en de limbo waren het populairst! Deze kinderen kunnen goed dansen en gaan met de muziek mee. Niet verassend dat deze jongen zo blij kijkt tijdens zijn limbo! ▶

5 In Chennai zijn we naar de projecten Karunalaya, Don Bosco Anbu Illam en Mahaballipuram geweest. De jongens hielden veel van voetbal en volleybal. Naast deze activiteiten hebben we ook een culturele uitwisseling gedaan. Aan de hand van verschillende onderwerpen zoals kleding, eten, familie en vervoer, werd de Nederlandse en Indische cultuur besproken en met elkaar vergeleken.

6 Elk project kreeg van ons geld dat we via sponsor-campagnes hadden ingezameld. Zo is er geld voor nieuw speelgoed of om op uitstap te gaan. We hebben een boottocht gemaakt naar een eiland in de buurt, waar de kinderen konden zwemmen, eten en spelen.

7 Het bezoek aan de slums in Chennai was indrukwekkend. De leefomstandigheden van de mensen zijn met geen pen te beschrijven. Ze wonen met hun familie in een veel te klein huisje en hebben niets. Toch tonen deze mensen meer dankbaarheid dan mensen thuis in Nederland. Het was een reflectiemoment, niet alleen voor mij maar ook voor de hele groep.

8 Wat was dit een toffe reis! Ik leerde nieuwe mensen kennen en een fascinerende cultuur. Bovendien ontdekte ik de reiziger in mezelf; een verlegen meisje die voortaan spontaan, flexibel en open in het leven zal staan. Wat ik allemaal heb mogen ervaren, zal ik meenemen voor de rest van mijn leven. Dankjewel India! ○

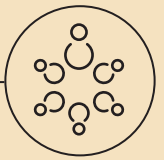

Basishoudingen van de opvoeder: **krachtgericht & structuurbiedend**

'Als opvoeder weet je dat kinderen en jongeren een veilige ruimte nodig hebben om te groeien.' (OP) Het is een open deur intrappen om te stellen dat elke pasgeborene het recht heeft op een veilige haven, een beschuttend onderdak, voldoende geborgenheid. Het besef dat lang niet iedereen eenzelfde beginsituatie heeft en dat heel wat kinderen die veilige ruimte moeten missen, maakt deel uit van onze onmacht. Het voelt aan als fundamenteel oneerlijk, als maatschappelijk falen of persoonlijk tekortschieten ook. Een ongelijke start in het leven heeft immers verstrekkende gevolgen. Hoeveel onzekerheid, gekwetste gevoelens, onderliggende angsten gaan niet terug op dat gemis? Toch hoeft onmacht niet noodzakelijk verlamdend te werken, soms is ze een krachtige motor, biedt ze juist motivatie voor onze inzet voor jongeren.

Het was verrassend om te zien hoe onder ons eigen dak, de opgroeiende jeugd – die ook de vrijheid opzocht en tegen de gestelde grenzen botste – ineens zelf de belangrijkheid van structuur aangaf. "Jullie waren best wel streng", opperde wel eens iemand bij het terugblikken op de kinderjaren. En met een glimlach werd er dan snel aan toegevoegd: "maar ik zeg niet dat dat verkeerd was". Hun ervaringen met jongeren op het speelplein waren op dat vlak

een boeiende leerschool. Het contact met kinderen uit gezinnen met verschillende opvoedingsstijlen was verrijkend, maar ook confronterend. Ze kregen te maken met allerlei jonge mensen: gelukkige en beschadigde, aanhankelijke en onbereikbare, krachtige en kwetsbare, volgzame en tegendraadse, verwende en verwaarloosde. Woorden als consequent, grenzen, structuur werden plots relevant en mochten er toch zijn. Intriest vonden ze het wanneer de schijnbaar grenzeloze vrijheid van sommige leeftijdsgenoten de keerzijde bleek te zijn van onverschilligheid, gemakzucht of onkunde van de ouders. En ook wanneer we op school met leerkrachten overlegden en een duidelijkere aanpak probeerden aan te kaarten, kregen we achteraf vaak te horen dat meer structuur bieden eigenlijk werkte voor heel de klas en dat ook de andere leerlingen daar baat bij hadden. Op voorwaarde dat ook de zorg voelbaar was, de warme belangstelling voor de eigenheid van elk van hen. *'Als opvoeder focus je bij voorkeur op het positieve, op de aanwezige krachten en mogelijkheden. Je werkt bevestigend en versterkend ... Je ondersteunt hen bij het ontwikkelen van een positief zelfbeeld.'* (OP) Vanuit deze krachtgerichte basishouding wist Don Bosco het hart van jongeren te raken, hoe gekwetst ze ook in het leven stonden, hoe weinig kansen ze ook gekregen hadden. Het mag ons blijven inspireren om het niet op te geven, om in deze tijd te blijven zoeken naar hoe we jongeren echt nabij kunnen zijn. Met onze deskundigheid, maar ook vanuit onze kwetsbaarheid. Want wie betrokkenheid wil voelen, moet zijn eigen kwetsbaarheid toelaten en durven tonen wie hij werkelijk is. Wat voor jongeren geldt, geldt uiteindelijk voor ieder van ons: "De grootste uitdaging is om jezelf te zijn in een wereld waarin iedereen probeert je iemand anders te laten zijn." ○

Don Bosco spreekt:

“Kansen creëren voor verloren jongeren”

Ik had het me niet kunnen voorstellen, vertelt Don Bosco, de schrijnende situatie van zoveel jongens in Turijn. Toen ik er in 1841 voort ging studeren bij Don Cafasso en in het kader van de opleiding stage moest lopen in allerlei instellingen in de stad, werd ik overrompeld door wat ik er ontmoette. Kansarmoede, ik had er

nooit van gehoord. In een dorp als Becchi is er altijd eten. Je hebt een koe: je krijgt er melk en boter van. Je hebt een kleine tuin: je kweekt er groenten in. Je hebt een stukje veld en zaait er tarwe op: je hebt altijd brood. Kleren heb je niet zoveel nodig. Uit een oude broek van je vader, naait mijn moeder wel een vest voor mij. Hoe sober het ook was, je kon je hoofd altijd boven water houden. Er was bovendien geborgenheid en veiligheid. Er

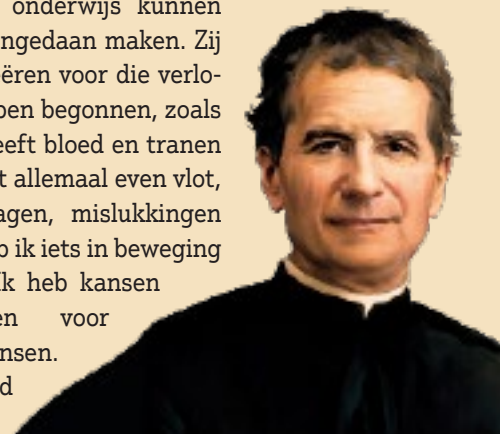
was ook solidariteit: je kon er altijd wel op aan dat de burens zouden inspringen mocht er bij jou iets mislopen. Er waren mensen, je moeder en je familie, die om jou bekommerd waren met een warm hart.

In de stad zag ik jongens over straat lopen: geen werk, geen onderwijs, geen eten, geen opvoeding, nauwelijks deftige kleren om hun lijf. Ik zag ze werken op de stellingen als hulp bij de metselaars of nog erger, als schouwvegers, zwart van roet en ontbering. In de zomer maakten ze dagen van tien tot twaalf uren. Dat alles tegen een minimale vergoeding. Ik ontmoette ze

in de gevangenissen: uitgemergelde gezichten, troosteloze ogen, hopeloze wrakken.

Ik las de politieverslagen. Over straatbendes, zakkenrollers, diefstallen, uitbuiting. Ik verdiepte me in beschrijvingen van andere streken en landen. De ontwrichting van het gezin, de verslaving aan alcohol, de prostitutie, de criminaliteit, de verbreiding van nieuwe ziektes als tering en silicose. Dat was de prijs voor verdere ontwikkeling, voor deze nieuwe tijd. Nodig om enkelen in de maatschappij heel rijk te maken. En daartussen liepen honderden kinderen en jongeren, verloren, in de steek gelaten, zonder vangnet, zonder opleiding, zonder opvoeding.

Ik zag het aanvankelijk nog niet goed, maar iets werd me vrij vlug duidelijk. Daar lag werk te wachten. Daaraan moest iets gebeuren. Iemand moest zich het lot van die arme jongens aantrekken. Alleen opleiding en opvoeding, vorming en onderwijs kunnen die kansarmoede ongedaan maken. Zij kunnen kansen creëren voor die verloren jongens. En ik ben begonnen, zoals jullie weten. Het heeft bloed en tranen gekost, het liep niet allemaal even vlot, er waren tegenslagen, mislukkingen zelfs, maar toch heb ik iets in beweging kunnen brengen. Ik heb kansen kunnen scheppen voor zoveel jonge mensen. Dat heeft me deugd gedaan.

“Ieder zijn deel zal wel genoeg zijn”

“Veel jongeren willen naar Afrika, maar eigenlijk komt Afrika naar hier.”

Bianca (B) en zr. Lies (L) trokken met vijf andere dames voor drie weken naar Sicilië, onder de vlag van Vides. Ze versterkten er Don Bosco 2000, een salesiaanse vzw voor niet-begeleide minderjarige vluchtelingen. Jaarlijks komen duizenden Afrikanen via dit eiland Europa binnen. Machteloos toekijken is geen optie en daarom trokken ze naar Italië in de hoop er iets te kunnen dóén. Tijdens het interview wisselden ontwapenende lachbuien en choquerende verhalen elkaar voortdurend af, tekenend voor wat ze hebben meegemaakt.

Je komt aan in Sicilië en ontmoet jonge vluchtelingen. Hoe verloopt dat?

B: (hilariteit) In ons beste Engels, Frans, Spaans, Italiaans en gebarentaal! Dat was echt grappig.

L: Wie je in de ogen hebt gekeken, heeft je geraakt.

B: Maar het blijft surreëel. Ik dacht het door deze reis beter te snappen, maar het lijkt nog altijd alsof ik wat ze vertellen enkel in films heb gezien. Al die verhalen ... zo was er iemand die in de woestijn zo'n dorst kreeg, dat hij in een tankstation benzine dronk! Tussen de soep en de patatten denken ze eraan en vertellen ze erover.

L: Aan tafel zat ik naast een jongen die knabbelde aan een kippenboutje. Daaruit vloeide meer dan een uur aan reisverhalen uit Libië waar hij nooit rustig kon eten. Elk moment kon hij er ontvoerd of doodgeschoten worden.

B: Ze spraken erover zonder emoties te tonen ... onbegrijpelijk.

L: En voor ons niet altijd gemakkelijk, ik heb achteraf pas het verdriet kunnen toelaten.

B: Vooraf wilde ik alles weten want in onze media hoor je zoveel, en wat is nu waar? Na enkele dagen ter plaatse viel het op hoe hun verhalen op elkaar gelijken en hoefde het niet meer ... Het enige dat ik nog wou, was plezier met hen maken. Wie zijn verhaal toch even kwijt wou, kon zeker bij mij terecht maar ik zocht er niet meer naar. ▸

Hoe oud zijn ze?

L: (Licht liefdevol) In theorie tussen 14 en 18 maar in de praktijk liegen ze in twee richtingen. Enerzijds willen prille tieners niet als kinderen behandeld worden, anderzijds krijgen minderjarigen meer kansen op het vlak van bijvoorbeeld onderwijs.

Hoe ziet de dag in zo'n kamp eruit?

B: (hilariteit) Opstaan en daarna bidden, dat was wel even wennen. Maar met onze gitaar en vele liedjes, was het echt wel leuk. Na het ontbijt begonnen de taallesen. 's Middags aten we rijst of pasta en daarna siësta!

L: Je hebt hen toen leren zwemmen.

B: Ja, aan het water zagen de jongens ons zwemmen en ze waren onder de indruk. Nou lukt het hun ook. Na de siësta begonnen creatievere activiteiten: ik gaf gitaar, Sofie piano, zr. Lies, Marieke en Sintia brachten knutselen en verfwerkjes, en zr. Natalie Afrikaanse muziek/dans. Zij was meester in improvisatie en liet de jongeren op alles wat geluid kon maken, kloppen terwijl zij danste. Het was haast goddelijk hoe ze de hele groep meekreeg in één ritme. De activiteiten sloten we af met een avondgebed om nadien gezellig samen te eten en te zijn.

L.: Iedereen vond het vooral belangrijk om 'samen te zijn'. Het feit dat we daar waren, dat we het de moeite vonden om met hen om te gaan, betekende zo veel voor hen.

Hoe tonen ze hun dankbaarheid?

B: Letterlijk.

L: Door het vertrouwen dat je krijgt. Je zou verwachten dat ze verhard zijn met wat ze jaren hebben meegemaakt. Want hun tocht tot hier duurde werkelijk jaren. Zij hadden iets heel positiefs over zich. Heel gelovig ook. Waar je bij ons zou verwachten: "Wat ik allemaal heb meegemaakt, is te erg, God kan niet bestaan", hebben zij iets van: "God heeft mij bijgestaan in al wat ik heb meegemaakt".

B: Ze hebben vertrouwen in God en in andere mensen. We kregen vrij rap een band met die jongens. En lachen dat ze kunnen! Zij hebben zo'n ongelooflijk mooie glimlach.

"We botsen misschien wel op verschillen, maar we konden over (bijna) alles met elkaar praten en van elkaar leren."

Waren er taboes?

B: De rol van de vrouw is in onze culturen erg verschillend. Ik vind vrouwenrechten belangrijk en ging het gesprek hierover niet uit de weg. Zo wilden een stagiaire en ik eens mee voetballen, maar de jongens deden moeilijk. Uiteindelijk

zijn ze toch bijgedraaid en dat waardeerde ik.

L: Door het samenleven komen er dingen ter spraken en leer je wat van elkaar ...

B: Ja! (hilariteit)

L: Ik moest samen met een jongen dozen dragen. Ik geef hem de helft

en hij zegt: "Nee, geef maar alles". Ik: "Nee, ieder zijn deel dat zal wel genoeg zijn", en hij antwoordde: "Chez nous, les femmes vieilles ne travaillent pas".

B: (hilariteit)

L: Achteraf zijn we daarop teruggekomen en duidde hij dit vanuit respect voor oudere mensen waar wij wel iets van kunnen leren, maar ik vertelde hem dat je bij ons niet zegt, en al zeker niet tegen een vrouw, dat ze oud is. Niet vanuit een belerende houding, veel meer vanuit: "Ik wil voorkomen dat je iemand beledigt en dat je daar zelf een heel nadelige ervaring door krijgt." Want uiteindelijk zijn zij buitenbeentjes en zullen ze vaak op negatieve ervaringen botsen.

B: We botsten misschien wel op verschillen, maar we konden over (bijna) alles met elkaar praten en van elkaar leren.

Welke les heb je geleerd?

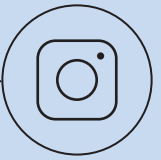
B: Mijn mama zegt: "Jij bent zoveel rustiger geworden". Ik was een stresskip en wou het altijd super goed doen. Nu kan ik de dingen beter relativeren.

L: Ik werd heel sterk geraakt door hun geloof. Zij geloven écht dat God met hen meeleeft en ze zijn zich daar dag in dag uit van bewust. Ik kan daar wat van leren.

Is er misschien een Bijbelverhaal waaraan je denkt?

L: De uittocht uit Egypte en God die zegt "Ik heb het geschrei van mijn volk gehoord". Die God die de pijn van zijn volk kent en daarin mee op weg wil gaan. Ook zij zijn onderweg naar het Beloofde Land - dat niet zo idyllisch is als ze zich hebben voorgesteld - en ze ervaren echt dat God met hen meegaat. Het duidt hún ervaring en mijn verlangen om Gods liefdevolle nabijheid voelbaar te maken voor hen.

Het project “kleine wooneenheid”

Gemiddeld verlaten jongeren hun ouderlijk huis op de leeftijd van 24 à 25 jaar. Dat loopt niet altijd van een leien dakje... Het hoeft daarom niemand te verbazen dat sommigen van onze gasten – jongeren tussen 18 en 25 jaar – het ook moeilijk hebben om die stap te zetten. Via zelfstandigheidstrainingen bieden we hun een stapsgewijs traject aan om zich hiervoor klaar te stomen.

Op redelijk korte tijd brengen we hen vaardigheden bij via een kamertraining (1) en studiewerking (2), eens ze alleen wonen is er CBAW-begeleiding (3). We hebben oog voor de emotionele noden en de motivatie van de jongeren om het geleerde in de praktijk te kunnen omzetten, maar ervaren dat dit voor sommige jongeren niet voldoende is. Zij hebben nood aan een nog meer op maat gesneden traject en vooral meer tijd. Andere jongeren zijn teruggekeerd naar hun gezin van herkomst en ervaren dat hun omgeving niet de juiste ondersteuning kan bieden voor een nieuwe lancering. Er is nood aan een nieuw en extra ondersteunend project, dat aan deze noden tegemoetkomt. Daarom twijfelde ik geen moment om het project ‘kleine wooneenheid’ mee te helpen uitwerken. In dit project krijgen jongeren tussen 18 en 25 jaar de mogelijkheid om op hun ritme te groeien naar een zelfstandig leven. Ook al werk ik al meer dan 30 jaar voor Don Bosco, jongeren blijven me motiveren om te zoeken naar verbetering van de begeleiding.

op eigen tempo groeien naar een zelfstandig leven

- (1) Kamertraining = een klein groepje jongeren leert onder begeleiding een heleboel vaardigheden die nodig zijn voor een zelfstandig leven.
- (2) Studiewerking = iedere jongere krijgt een eigen studio in het tehuis waar hij het geleerde kan inoefenen en zich met de begeleiding verder voorbereidt op alleen wonen.
- (3) CBAW-begeleiding = De jongere woont alleen en krijgt nog begeleiding vanuit het tehuis. ○

Terugblikken op vele jaren als verantwoordelijke van het internaat in Gent

In 2010, na meerdere jaren lesgeven en internaatwerk in Don Bosco Hechtel, werd ik internaatbeheerder in Sint-Denijs-Westrem. Als salesiaan werd ik er verantwoordelijk voor een jongensinternaat van een 80-tal internen die voornamelijk schoolliepen in het technisch- en beroepsonderwijs. Dit jaar kreeg ik opnieuw een benoeming in Hechtel. Een moment om even terug te blikken naar mijn internaatservaringen.

Als verantwoordelijke van het internaat wilde ik – samen met het team – op weg gaan met jongeren. Als internaat wil je hen op de eerste plaats helpen bij hun schoolse

opdracht. Ik wilde hierbij een stuk het leven delen met jongeren. Maar ik merkte dat ik daardoor vaak in een tussensituatie terecht kwam: enerzijds de jongere en anderzijds de school, de ouders of een complexere thuisituatie, de vriendengroep ... En dan ervoer ik dat jongeren vaak nood hebben aan een plaats, aan een persoon waar(bij wie) men zich goed voelt om het leven te delen ...

Zo merkte ik dat in sommige gezinnen, door de drukte of andere situaties, ouder(s) en jongeren uit elkaar groeien. De spanningen groeien er en vele contacten tussen jongere en ouder(s) ontaarden in onbegrip en conflict. Ik merkte dat dan een internaat heel wat rust kan brengen. De jongere krijgt er een plaats buiten de spanning zodat hij niet langer het gevoel heeft dat alles verboden is, de ouder(s) moeten niet alles meer eisen. In de weekdagen is er rust, een rust die dan ook wel eens doorwerkt in de vakanties en weekends: het is niet langer nodig om met elkaar te strijden.

Door de wisselende gezinssituaties komen nogal wat moeders als vrouw alleen te staan met een of meerdere pubers. En dan is de opvoeding geen evidentie. In zo'n situatie kan een internaat heel ondersteunend zijn.

Veel jongeren beperken hun ontspanning tot het gamen. En veel ouders hebben hierbij een gevoel van machteloosheid. Door dit enerzijds wel te gunnen, maar anderzijds ook alternatieven aan te bieden, en vooral door dit te structureren, kan een internaat een aanvulling zijn op de opvoeding van de ouders.

Ook met velerlei problematieken van leer- en gedragsstoornissen kan de begeleiding op het internaat een aanvulling zijn. Hierbij is vooral de geboden structuur heel waardevol. Maar hier bots je als internaat al snel op de grenzen van je mogelijkheden, en dat door de toch wel beperkte omkadering. De nodige structuur bieden voor hulp, dat lukt wel, maar met één opvoeder per leefgroep voel je je wel eens machteloos. De wil is er, maar zelf de nodige hulp bieden lukt soms niet voldoende.

Ik merkte ook dat jonge mensen er deugd aan beleven dat ze een plaats hebben waar ze zich goed voelen met leeftijdsgenoten en waar een begeleider hun nabij is. Een volwassene die hun vertrouwensvol nabij is, een volwassene die hun ook structuur biedt.

Het is voor mij dan ook duidelijk geworden hoe een internaat echt een plaats kan zijn van salesianiteit. Er is de **hartelijkheid** in het samenleven van jongeren onderen, in het 'samen op weg gaan' met de opvoeders. Er is de **redelijkheid** van de structuur die geboden

wordt. Er is het **geloof** in de jongere. Het is ook een plaats om te getuigen van je eigen geloof.

Wanneer ik vanaf begin september deel mag uitmaken van de oratoriegemeenschap in Hechtel, zie ik hoe sterk elementen van Don Bosco's oratoriumcriterium aanwezig zijn in de internaatswerking:

- het beiden van een **thuis** waar jongeren zich goed mogen voelen,
- een **school** met zoveel kansen tot leren, een leren dat veel verder gaat dan het schoolse,
- een **parochie** mogen zijn, een plaats waar jongeren mogen nadenken over wat echt belangrijk is in het leven, waarbij zij het voorbeeld van Don Bosco mogen ontmoeten.
- een **speelplaats** als een plaats van zinvolle ontspanning, het besef dat ontspanning samen met jongeren zoveel pedagogische kansen biedt.

Don Bosco vandaag... het kan zeker in een internaat. Een internaat *omwille van de jongeren.* ○

Kwetsbaarheid en kracht

Heer God,
ik wil altijd sterk zijn,
controle houden over mijn leven.
Ik volg vaak mijn eigen regie.
In de praktijk ervaar ik echter
dat ik broos, wankel en zwak ben.
Anderen ontgoochelen niet alleen mij
maar ik stel ook hen teleur.
Leer mij, God
dat ik kwetsbaar
en verdrietig mag zijn
en dat ik sommige dingen
niet moet kunnen.
Ik hoef niet te streven naar perfectie.

God versterk mij door uw woord:
"in zwakheid, ben ik sterk". (1 Kor 12)
In onze kwetsbaarheid
wordt U zichtbaar.
Leer mij de controle los te laten,
mijn leven aan U toe te vertrouwen.
Maak mij krachtig en sterk.

Zet mij op weg naar anderen
om lief en leed, geluk en ongeluk,
angst en twijfel met hen te delen.
Zo kunnen we begrip opbrengen
voor elkaars verhaal
en elkaar dragen op de weg
van mens naar medemens.
Verbondenheid wordt dan
een kracht die niet te breken is.
Laat mij vandaag
de weg van het leven gaan
in vrede en vreugde
met mezelf en anderen.

Kastanjes ontbolsteren in Rwanda

“Waarom deelde Don Bosco kastanjes uit aan zijn jongens in het Oratorio?” Negen paar ogen kijken me verbaasd aan. Ik verken met een groepje kandidaat-salesianen (prénovicen) van de provincie AGL (Afrique des Grands Lacs) vanuit een concreet voorbeeld hoe we Don Bosco kunnen leren kennen en zijn charisma naar vandaag vertalen. Even is er een en ander toe te lichten. Kastanjes kennen ze niet. Google helpt om hen een idee te geven hoe die er uit zien. En na wat uitleg dat een kastanje eetbaar is en dat die op vele plaatsen in Piëmonte groeit, raden ze al snel het antwoord. Dat was goedkoop voedsel

voor de armen. Ook op de vraag of we dan net als Don Bosco kastanjes moeten uitdelen om hem trouw na te volgen, weten ze al snel een antwoord. Bij hen zou dat alvast niet lukken of een dure grap worden. Geroosterde maïskolven, die je hier aan een stalletje kunt krijgen, zouden logischer zijn. Of een stuk suikerriet, dat al helemaal niks kost en waar je op kan knabbelen om het zoete sap er uit te krijgen.

Ze hebben het begrepen. Navolgen is niet hetzelfde als slaafs kopiëren. Om in Don Bosco's spoor te gaan is kritisch-creatieve trouw nodig: “wat waren de intenties van Don Bosco en wat is de essentie van zijn engagement? Hoe kunnen we dat naar deze tijd en context vertalen?” In het vormingstraject dat we samen lopen, zoeken we naar antwoorden op deze vragen.

Het is de tweede maal dat ik de kans krijg een maand in Rwanda te verblijven en aan verschillende groepen vorming te geven over Don Bosco en zijn charisma. Met de prénovicen verken ik het levensverhaal van Don Bosco en de evolutie van zijn werken. Eenmaal het ijs gebroken is, komen er vragen, bedenkingen en reacties. Ze leren toegewijd en gretig.

Over de omgeving waarin we aan de slag gaan hebben we niet te klagen. De natuur aan het meer van Muhazi is ronduit prachtig. In de latere namiddag is er tijd voor ontspanning en kunnen we zwemmen in het meer. Nu ja, zwemmen ... Ik ontdek dat het aanleren van die vaardigheid geen deel uitmaakt

van de doorsnee Afrikaanse opvoeding. De jongens trekken een zwemvest aan en dobberen vrolijk rond in het water. Het mag de pret niet drukken. Met evenveel naturel en vanzelfsprekendheid bidden we nadien onder de sterrenhemel samen de rozenkrans en het avondgebed. Het zijn magische dagen. Onze werelden zijn zo verschillend maar in Don Bosco ervaren we een intense verbondenheid.

Hetzelfde mag ik ervaren met de twaalf novicen waarmee ik later het ontstaan en de groei van de congregatie overloop. In de voorbereiding op hun eerste geloften de volgende maand, krijgt dit verhaal voor hen een diepere betekenis. Zij zullen deel uitmaken van een wereldcongregatie met een bijzondere missie: teken en aanreiker worden van Gods liefde voor de jongeren. We hebben het over de boodschap die de Algemeen Overste hun bracht bij zijn bezoek aan AGL in het voorjaar: "Jullie zijn in de eerste plaats salesianen. Wie enkel priester wil worden, gaat beter naar het bisdom". Bij de jongeren blijven is de uitdaging die ze meenemen na ons traject.

Met een groep leken-medewerkers verken ik de pastoraal-pedagogische aanpak van Don Bosco. Hun ervaringen vormen het uitgangspunt voor de verstaalslag naar vandaag. Een moment van aarzeling - of zij wel in staat zijn om zoals Don Bosco met jongeren te werken - slaat om in vertrouwen als ik hun vraag wat Don Bosco hun daarover zou zeggen. Zijn droom gaat maar voort als wij de hand aan de ploeg slaan op het veld waar we nu staan.

In een laatste sessie zit ik samen met een aantal salesianen om te bedenken en te plannen hoe we Muhazi kunnen uitbouwen tot een volwaardig vormingscentrum zoals we dat in België hebben. Kan het vanuit een samenwerking tussen de provincies BEN en AGL hier ook? In januari trek ik als leken-missionaris voor een paar jaar naar AGL om op deze vraag een antwoord te bieden. ○

Graag wat meer weten?

Neem een kijkje op www.muhazi.be.

In de rust vind ik het gebed

Als kind van deze tijd vul ik mijn dag tot er niets meer bij kan. Je kunt het vergelijken met een vuilniszak die je volledig wilt benutten voor je hem op straat zet. Net zoals bij een vuilniszak bestaat de vulling uit grote stukken die inhoud geven (familie, vrienden, werk, hobby's) en kleine stukken die er tussenin sijnepelen tot het moment waarop je de dag nog maar net kunt afsluiten. Ik houd niet van zware, stinkende vuilniszakken met uitstekende vormen en scheuren. Die zijn lastig om te dragen en ze maken je vuil.

Sommige dagen zijn helaas net zo: te vol, verstikt door drukte, te zwaar en niet voor publicatie vatbaar. Om dat te vermijden heb ik rust nodig, elke dag een stevig stuk. Ik vind die rust niet op een fysieke plek, maar in omstandigheden. Eén van die omstandigheden is de dagelijkse verplaatsing naar mijn werk, een ritueel dat mij vaak verbaast.

Elke morgen stap ik in mijn wagen. Vanaf dat moment heb ik een half uur de tijd om tot rust te komen. Met een streepje Klara op de achtergrond rijd ik naar het oosten, de zon tegemoet. Soms komt ze nog maar net boven de horizon uit en verlicht ze de in dauwgehulde heidevelden die links en rechts mijn weg kleur geven. Heerlijk! Dan dank ik God in mijn gebed dat ik rust kan vinden in de schoonheid die Hij ons elke dag geeft. ○

Mijn naam is Ben Van der Hasselt, ik ben 33 jaar en woon in Asse. Ik geef wiskunde in de derde graad van Don Bosco Groot-Bijgaarden. Naast wiskunde bestaan mijn hobby's uit muziek, joggen en fitness.

Hoe ervaren je de jongeren in jouw omgeving?

Als muzikant durf ik al eens een concertje of festival mee te pikken. Dus naast de jongeren die mij bekend zijn van de klas of de speelplaats, ontmoet ik ook veel onbekende jongeren. Ik ervaar hen vaak als kritisch, zowel voor zichzelf als voor hun leeftijdsgenoten. Misschien zelfs kritischer dan volwassenen. Ze slikken niet zomaar verhaaltjes of *fake news*. Neen, ze willen er vaak het fijne van weten. Adolescenten durven meer met elkaar in dialoog gaan. Nog iets waar volwassenen een puntje aan kunnen zuigen.

Welke positieve dingen zie je door jongeren gebeuren?

Velen zetten zich in voor een goed doel. De ervaring die ze daar opdoen, maakt hen vaak verdraagzamer. Jongeren leren ook veel vlugger op eigen benen te staan en zelfredzamer te worden. De ene doet vakantiewerk om wat extra bij te verdienen en/of om de belangrijkheid van een diploma in te zien. De an-

3 vragen aan:

Ben Van der Hasselt

dere neemt wat initiatief in een jeugdbeweging en neemt zo een leiderschap op zich. Heel wat jongeren hechten veel betekenis aan sport. Als volwassenen moeten we hen daar zoveel mogelijk in steunen en stimuleren.

Welke goede raad wil je meegeven aan de jongeren?

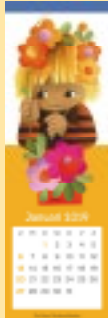
Probeer, in alle omstandigheden, zo goed mogelijk jezelf te blijven. Zet geen masker op. Je bent wie je bent. Blijf ver weg van drugs, ze maken meer kapot dan je denkt. Ga eens in gesprek met de andere, trek eens weg van achter jouw smartphonescherf. Je bereikt er zoveel meer mee en het is zoveel socialer. Tracht een goed evenwicht te vinden tussen hobby en werk (school of privé). *Een gezonde geest in een gezond lichaam!* ○

Kalenders 2019

NJ: Wenskaartkalender 2019

Een kleinood voor verzamelaars! Met 12 karakteristieke tekeningen van Jaklien. Op de keerzijde bedrukt als prentbriefkaart, los te versturen.

Formaat: 33,5 x 10 cm

Prijs: € 7 (port inbegrepen)

DBK: Don Bosco Gezinskalender 2019

De huiskalender bij uitstek voor de vrienden van Don Bosco. Met een nieuw design, stijlvolle foto's en inspirerende woordenwolken om elke maand eens bij stil te staan. Mooi en nuttig!

Formaat: 21 x 30 cm

Prijs: € 5 (port inbegrepen)

N61: Een nieuwe brochure voor advent en Kerstmis 2018

De advent: een tijd om zich naar God te richten, om te leren zien hoe Hij ons van het oude naar het nieuwe laat gaan.

Deze brochure wil je helpen een brug te leggen tussen de rijke bijbelse teksten en de persoonlijke ervaringen van je eigen leven. Dankzij allerlei commentaren, suggesties en veelvuldige illustraties bereidt de brochure je intens voor op het kerstfeest. *Het is de tijd om op te staan.*

Prijs: €7 (port inbegrepen)

N87 c: Hij kon zien Auteur: Eric Haelvoet, sdb

Bezinningen en gebeden bij de zondagslezingen van het liturgische C-jaar. Ze zijn ontstaan vanuit de lectio divina. 324 blz.

Prijs: €19 + portkosten.

N87 d: Hij roept je Auteur: Eric Haelvoet, sdb

Dit boek biedt gebedsbezinningen bij evangelieteksten uit Matteus. Vele worden gelezen in eucharistievieringen op de weekdays van het Matteus-jaar. 326 blz.

Prijs: €19 + portkosten.

Bestellen kun je bij Centrale Propaganda

Centrale Propaganda, Fr. Gaystraat 129, 1150 Brussel

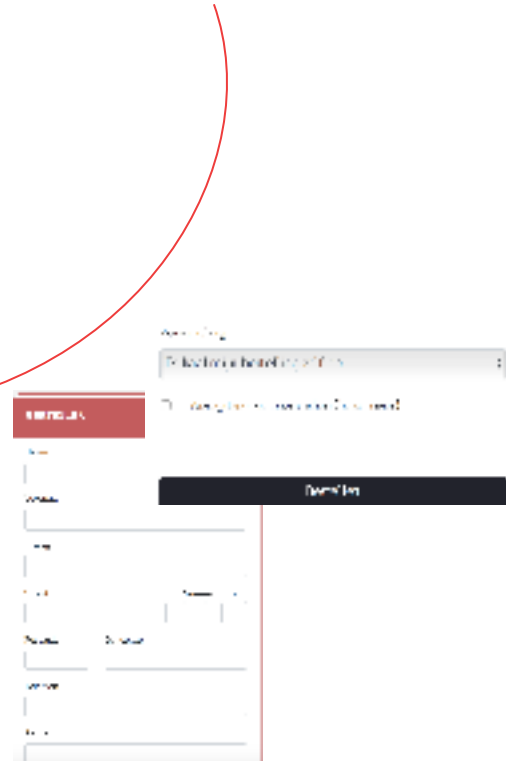
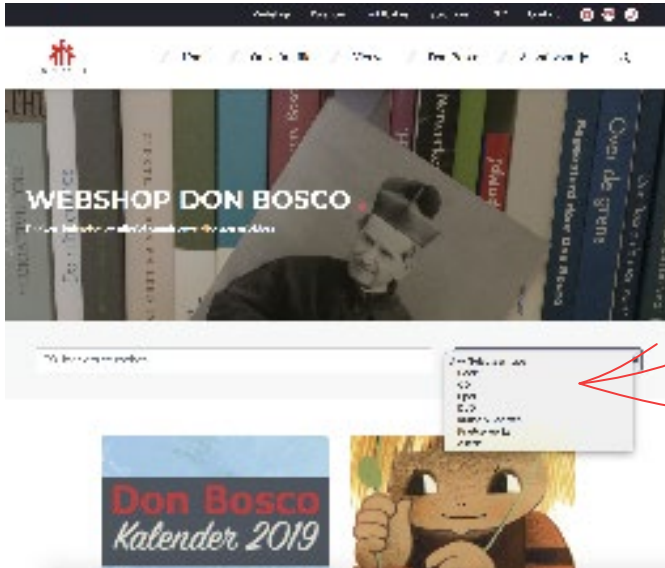
tel. 02/ 771 21 00, e-mail: centrale.propaganda@donbosco.be

Bij je bestelling steeds de code van de bestelde producten vermelden.

NIEUW

www.donbosco.be/webshop

Donbosco.be heeft nu een eigen webshop! Je kunt er boeken, kaarten, kalenders, ... kopen. Bestellen gebeurt aan de hand van een eenvoudig bestelformulier. Zodra we die ontvangen, geven we een seintje. Zo simpel is dat!

Ko Sturkenboom

° 13-09-1935 † 26-08-2018

Ko (Jacobus) Sturkenboom overleed op 82-jarige leeftijd. Deze minzame, hulpvaardige medebroeder was vooral actief in het parochiewerk, eerst in Den Haag en dan vele jaren in Apeldoorn. Typerend was zijn aandacht voor de meest kwetsbare mensen. In al zijn eenvoud stond hij met salesiaanse hartelijkheid dicht bij de zieken en bejaarden. Ook de scouts lagen hem na aan het hart. De laatste jaren lukte het allemaal niet meer zo goed. Daarom verhuisde hij naar het verzorgingshuis te Wijchen, waar verscheidene van zijn medebroeders verblijven. Een bijzonder mooi moment was de ziekenzalving, enkele dagen voor zijn dood. Voor de familie en de aanwezige medebroeders werd het een intens en aangrijpend afscheidnemen. Moge de goede God zijn trouwe dienaar Ko nu voor altijd bij zich hebben in de eeuwige heerlijkheid. ○

Ondanks lucratievere mogelijkheden koos Don Bosco resoluut voor zijn straatkinderen. Het werd hem niet door iedereen in dank afgenomen. Door angst gedreven vonden tegenstanders dat die straatkinderen overlast veroorzaakten, ze waren in hun ogen niet te vertrouwen.

Politici geven vandaag tegenwind aan ngo's die reddingsacties op de Middellandse Zee ondernemen. Of erger nog: die ngo's worden door sommigen als oorzaak van het probleem bestempeld. Zorgverleners in het Maximiliaanpark worden met de vinger gewezen, zelfs misprezen.

De angst om zelf welvaart en veiligheid te verliezen, de toegespitste aandacht voor het eigen belang, de verrechtsing van de maatschappij, verlammen de zorg voor minder bedeelden. Kansarmen worden door een deel van de maatschappij weggezet als losers, als mensen die zichzelf in hun povere situatie gemanoeuvreerd hebben.

Sommige politici proberen electoraal voordeel te halen door de angst bij de bevolking aan te wakkeren niet zelden met leugens en halve waarheden. Terwijl meer aandacht moet gaan naar een degelijke aanpak van armoede in de wereld en hier bij ons. Bijna 14 procent van de kinderen tussen 0 en 3 jaar in Vlaanderen groeit op in kansarmoede, schande in een welvarend land.

Een andere groep jongeren is, ondanks materiële welstand, ook kansarm. Harde standpunten op sociale media, een gebrek aan degelijk sociaal weefsel, te hoge verwachtingen van ouders en maatschappij drijven jongeren vandaag steeds meer naar de psychiatrie. Zij hebben nood aan verhoogde aandacht, aan een thuis waar ze omringd worden met veel liefde en geloof in hun kunnen.

Wiens lot zou Don Bosco zich vandaag aangetrokken hebben? Het hypothetisch antwoord op die vraag kan een leidraad zijn voor de actie die wij ondernemen ten opzichte van kansarmen.

